

Z zadowoleniem przyjęto fakt akceptacji przez XVIII Posiedzenie Państw–stron Układu o Antarktyce (Kyoto, 1994) wniosku w sprawie ochrony cennych pod względem naukowym, antarktycznych okazów geologicznych, takich jak skamieniałości, meteoryty, minerały i in. Wniosek ten został zgłoszony przez K. Birkenmajera na zebraniu gr. rob. „Geologia” SCAR, a następnie uzyskał rekomendację w czasie XXII Posiedzenia Delegatów SCAR w Bariloche, Argentyna (1992 r.).

Krzysztof Birkenmajer

Polska Akademia Nauk
Instytut Nauk Geologicznych
31-002 Kraków, ul. Senacka 3

EUROPEJSKA KONFERENCJA NA TEMAT WIELKICH WYZWAŃ W BADANIACH OCEANU I REJONÓW POLARNYCH, BREMEN, WRZESIEŃ, 1994

Europejski Komitet d/s Nauk Oceanologicznych i Polarnych, ECOPS (European Committee on Ocean and Polar Sciences), zorganizował w dn. 12–16 IX 1994 r. w Bremen konferencję n/t „Wielkie Wyzwania Naukowe w Badaniach Oceanu i Rejonów Polarnych” (Grand Challenges in Ocean and Polar Sciences). Organizatorem spotkania był Instytut Wegenera w Bremerhaven (prof. M. Tilzer), zaś przewodniczącym konferencji prof. G. Hempel, przewodniczący ECOPS.

Komitet Badań Polarnych PAN był reprezentowany przez trzech członków prezydium: prof. K. Birkenmajer (przewodniczący), prof. S. Rakusa-Suszczewski (z-ca przewodniczącego), doc. A. Gaździcki (przewodniczący Komisji Badań Antarktyki KBP PAN). Ponadto, z ramienia Instytutu Oceanologii PAN uczestniczyli: prof. J. Dera (dyrektor), prof. C. Druet i doc. J. M. Węsławski.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele 20 krajów europejskich: Austrii (1), Belgii (5), Danii (4), Estonii (1), Finlandii (3), Francji (12), Grecji (2), Hiszpanii (5), Holandii (16), Islandii (2), Litwy (1), Niemiec (157), Norwegii (10), Polski (6), Portugalii (2), Rosji (18), Szwecji (5), Szwajcarii (1), Wlk. Brytanii (23) i Włoch (6). Ponadto uczestniczyli przedstawiciele USA (2), Europejskiej Fundacji Naukowej (ESF: 5) i międzynarodowych organizacji, takich jak IASC (International Arctic Science Committee), SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research), IOC (International Oceanographic Commission), UNESCO i in.

Podjęto pięć programów strategicznych:

1. Operacyjne prognozowanie zmian w oceanie światowym i morzach szelfowych (Operational Forecasting of the Ocean and Coastal Seas). Program ten ściśle zazębia się z projektem Oceanu Arktycznego (3), a obejmuje też m.in. Ocean Południowy i jego morza szelfowe;

2. Europejski program wierceń w lądolodzie antarktycznym (European Programme on Ice Coring in Antarctica – EPICA). Projekt ten został już uprzednio przedyskutowany i przyjęty w czasie pierwszego posiedzenia Europejskiego Forum Polarnego (European Polar Forum – EPF) Europejskiej Fundacji Naukowej (ESF), które odbyło się w Granadzie (Hiszpania) w 1993 r. Zakłada on wykonanie rdzeniowanych głębokich otworów wiertniczych w lądolodzie Antarktydy Wschodniej;

3. Ocean Arktyczny (The Arctic Ocean). Projekt ten daje szerokie pole do współpracy wielu krajów europejskich w obszarze Oceanu Arktycznego, uwzględniając zarówno problematykę oceanologii i oceanobiologii, jak też geologii i geofizyki morza i obrzeży Oceanu Arktycznego oraz strefy oddziaływania ocean (morze)/ład. W tym zakresie przewidywana jest współpraca z już realizowanymi projektami IASC, takimi jak ISIRA (International Science Initiative in the Russian Arctic), oraz pracami grup roboczych „Geologia Morza”, „Geofizyka” i „Glaciologia Arktyczna” IASC;

4. Dno głębokiego oceanu jako zmieniające się środowisko (The Deep Ocean Floor as a Changing Environment). Badania dna głębokiego oceanu w aspekcie zmian jego środowiska dotyczą całego oceanu światowego. Przewiduje się tutaj badania sedimentologiczne, biologiczne, oceanologiczne, pobieranie rdzeni osadu dennego dla określenia tempa jego depozycji i chronostratygrafii i in. Będzie to europejski element w procesie poznawania dna oceanów;

5. Różnorodność biologiczna (Biodiversity). Program ten dotyczy różnorodności i zmienności biosfery, w tym przypadku w morzach i oceanach polarnych oraz przyległych obszarach lądowych. Delegacja polska przygotowała wspólne stanowisko, uwzględniając stan obecny i możliwy zakres polskich badań naukowych w ramach „Grand Challenges”, które na forum konferencji przedstawił prof. K. Birkenmajer. Nauka polska ma możliwość uczestniczenia w trzech spośród pięciu powyższych programów strategicznych: 1, 3 i 5.

Halina Giżejewska

Instytut Geofizyki PAN

Zakład Badań Polarnych i Morskich

01-452 Warszawa, ul. Księcia Janusza 64

**XXI SYMPOZJUM POLARNE
„60 LAT POLSKICH BADAŃ SPITSBERGENU”
WARSZAWA, 23–24 WRZEŚNIA 1994**

23 i 24 września w reprezentacyjnych salach Pałacu Staszica odbyło się kolejne, XXI już Sympozjum Polarne, którego hasłem przewodnim było „60 lat polskich badań Spitsbergenu”. Organizacji tego Sympozjum podjęli się pra-